РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Васка Славчева Станчева-Попкостадинова, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност„доцент” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление 3.4.Социални дейности, специалност „Консултиране и компетентност за социална работа“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 53 от 09.06.2026 г. и на сайта на ТУ-Габрово за нуждите на катедра „Социални и стопански науки” към факултет „Стопански”, като кандидат участва гл. ас. д-р Жанета Николаева Цонева

1. Кратки биографични данни

Жанета Цонева е родена на 01.06.1983 г. Тя завършва специалност Социални дейности-ОКС „бакалавър“(2006) и магистър (2007) в Технически университет Габрово. Защитава дисертация на тема „Модел на социална работа с наркозависими“ в Софийски университет „Св. Климент Охридски”.

От 2010 г. заема длъжността асистент, а от 2014 и до момента е главен асистент към катедра „Социални и стопански науки“ на ТУ-Габрово.

Участвала е в 11 курса и специализирани обучения за повишаване на професионалните умения и квалификация, за които има представени сертификати.

Член е на Българската асоциация за образование по социална работа, като в периода 2019-2023 г. е член на Управителния съвет на Асоциацията.

Владее английски език.

2. Общо описание на представените материали

Представените от гл. ас. д-р Жанета Цонева материали за участие в конкурса отговарят на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.4 Социални дейности, съгласно Приложение към чл. 1а, ал. 1 на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на допълнителните изисквания на ТУ-Габрово.

За участие в конкурса гл.ас. д-р Жанета Цонева е представила публикации, разпределени както следва:

- Хабилитационен труд (монография) „Консултирането в помагащите професии“.
- Статии и доклади, публикувани в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - 1.
- Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация -1.
- Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове -17.
- Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове -1.

От представените публикации, 17 са самостоятелни, а 3 - в съавторство; написани са на български (15) и английски (5) език.

Разпределението на точките по групи показатели по отношение на минималните национални изисквания е както следва:

- Група А (Дисертация за образователна и научна степен „доктор“) - 50 точки.
- Група В (Хабилитационен труд) – 100 точки
- Група Г (Научни публикации в реферирани и нереферирани издания) – 245 т.
- Група Д (Цитирания в научни издания) - 70 точки.

Общият сбор на кандидата възлиза на 465 точки, при изискуем минимум за заемане на академичната длъжност „доцент“ от 400 точки.

И при изпълнението на допълнителните изисквания на ТУ-Габрово за заемане на академичната длъжност „доцент“, кандидатът надвишава необходимите.

Показател	Допълнителни изисквания на ТУ-Габрово	Представено от кандидата
Общ брой публикации (статии и доклади):	15	20
- от които самостоятелни	4	17
- от които с IF (WoS) или	1	-
- от които с SJR (Scopus)	1	1
Брой известни цитирания от други автори	5	14
Издадени учебници/книги по тематика свързана с обявения конкурс	1	1
Издадени учебни пособия по тематика свързана с обявения конкурс	1	2
Общо	28	55

3. Отражение на научните публикации на кандидата в научната общност (известни цитирания)

Представена е справка за 14 цитирания на 7 публикации, с които кандидатът участва в конкурса в научни публикации в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове.

4. Обзор на съдържанието и резултатите в представените трудове

Представените трудове очертават професионалните интереси на гл. ас. д-р Жанета Цонева и фокуса на нейните изследователски търсения.

Хабилитационният труд (монография) „Консултирането в помагащите професии“ е с теоретико-приложна насоченост. Въз основа на обширен литературен обзор е направен концептуален преглед на консултирането в помагащите професии, вкл. и в социалната работа, обогатен с личната позиция и препоръки на автора.

Целта на автора е да предложи комплексен модел за разбиране на консултирането като основен компонент на помагащите професии, вкл. и на социалната работа. Представен е аналитичен обзор на основните теории и модели на консултирането и неговата специфика при приложение в различни области. Описани са структурата и характеристиките на отделните етапи на консултативния процес.

Очертани са основните характеристики на видовете консултиране, както и ролите и функциите на консултанта в „различните професионални полета“ в областта н помагащите професии. Акцентира се на динамиката във взаимоотношенията клиент-консултант, както и на спецификата им при отделните видове консултиране.

Аргументирано се обосновават необходимите компетенции и техниките на консултиране, като особен акцент е поставен върху културната компетентност и емоционалната интелигентност на консултанта в консултативния процес. Особен

акцент е поставен на мотивационното консултиране, като значим фактор за ефективността.

Дискутират се и етични аспекти, с акцент върху поверителност и информирано съгласие, важни елементи от етичните кодекси.

Освен в хабилитационния труд , консултирането се разглежда и в други публикации. Обоснована е ролята и необходимостта от интегрирането на консултирането в терапевтичните модалности при случаи на родителско отчуждение (6) и при двойки с репродуктивни проблеми (8), въз основа на концептуализиране на съответните конструкти.

В поредица от публикации гл.ас. д-р Жанета Цонева доразвива темата за компетентностите.

Въз основа на теоретичен обзор се анализират основните аспекти на социалните, емоционални и междукултурни компетенции се и се подчертава ролята и значението на връзката между тях за ефективността на социалната работа (1, 3). Дискутира се необходимостта от включване на тези компетенции в учебните програми на специалност Социални дейности, като важна предпоставка за ефективна социална реализация и готовност за работа в мултикултурна среда (10, У1). Представено е развитието на социалните компетентности като ключов фактор за личностно, образователно и професионалното функциониране в контекста на обучението по социална работа (У1), вкл. и спецификата при социална работа с деца в риск (У3). Теоретичната част е подкрепена с практически примери, задачи и тестове. Проучена е ролята на социалните медии при формиране на интеркултурна компетентност сред студенти по социална работа (10).

Представени са концепции и модели на емоционална устойчивост, като се обоснована същността и значението ѝ в социалната работа (5,14) и са анализирани ключови умения за развитието ѝ, както и ролята на супервизията в този процес(14). Акцентира се на значимостта на резилианс подхода в социалната работа със семейства, преживели тежки житейски събития, като са формулирани ключови компетентности за изграждане на устойчивост (5).

Друга част от публикациите са посветени на приложението на иновации и нови технологии в социалната работа.

Направен е обзор на дефинициите, ролята и приложението на социалните иновации в социалната работа (4). Посочва се, че социалните иновации в работа деца и семейства представляват стратегически инструмент за промяна. Акцентира се на необходимостта иновациите да обхващат всички равнища на социалната работа с деца и семейства– системно ниво, ниво на услугите и нивото на взаимодействие между клиента и специалиста, за което е необходимо подобряване на планирането, организацията и предоставянето на услугите.

Редица публикации гл. ас. д-р Жанета Цонева посвещава на приложението на изкуствения интелект в обучението и практиката. Изведено е значението на изкуствения интелект за обогатяване на образователните технологии и повишаване качеството на обучението, въз основа на теоретичен анализ и резултати от проучване. Доказва се повишаване на мотивацията и ефективността на обучението при включване на изкуствения интелект (2).

Дискутира се и приноса на изкуствения интелект за подобряване социалната работа с деца в риск, въз основа на експериментално проучване сред специалисти от практиката (9). Представен е обзор на технологични иновации при работа с хора със зрителни затруднения и е обосновано приложението им, като се акцентира необходимостта от поддържащи обучения на специалистите, работещи с тях (17).

Проучено е и приложението на съвременните иновативни технологии и подходи в социалната работа в областта на зависимостите и значението от интегрирането им в работата на центрове за възстановяване (19).

Извън основните области на публикациите, интерес представлява и сравнителният анализ на модели на социална работа с деца и семейства (7) . Представени и анализирани са различни модели, изведени са структурни различия и са обосновани добри практики в социалната работа. Проучен е и актуален проблем, свързан с новите форми на агресия сред деца и младежи („локали“), като се извежда необходимостта от прилагане на интегрирани социални образователни подходи за превенция и справяне с проблема (16). Извежда се ключовата роля на социалните работници в системата на предучилищното и училищно образованието при взаимодействието между между общността, семействата и училището/детската градина, за осигуряване на необходимата подкрепа (13).

Представените за рецензия научни трудове са фокусирани върху важни аспекти на социалната работа и са в съответствие с тематиката на обявения конкурс.

5. Обща характеристика на дейността на кандидата

5.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Гл. ас. д-р Жанета Цонева има богата и разнообразна учебно-педагогическа дейност.

Преподавателската й дейност включва лекции и упражнения по ключови дисциплини от обучението по социални дейности в ОКС “бакалавър“ и ОКС „магистър“, сред които: социална работа с деца в риск, социална работа с хора с девиантно поведение, социална работа с хора със зависимости, социални компетенции, семейно консултиране и семейна терапия, социална педагогика, работа в екип, социални компетенции в междукултурна среда, иновации и макропрактики в социалната работа с деца, младежи и семейства. автор на учебник и учебно пособие по дисциплината „Социални компетенции“.

Годишната аудиторна натовареност на гл. ас. д-р Цонева е по-голяма от изискуемата. От задължителна аудиторна заетост за 2025/2026 г. 728,1- тя има 865,1 часа. а за 2026/2027 г.- от задължителна аудиторна заетост 681,1, има 761,1 часа.

Тя е ръководител на 3 магистърски програми „Социални дейности“, „Социална работа и европейски политики“, „Социални иновации и социални политики“.

Под нейно ръководство защитават своите дипломни работи 22 студенти от бакалавърската и магистърските програми по социални дейности. Научен ръководител е на 26 студенти, изготвящи доклади за Студентска научна сесия в периода 2010-2026 г

Гл.ас.д-р Жанета Цонева е рецензент на 21 научни доклади от Международна научна конференция УНИТЕХ и на 13 дипломни работи.

Тя участва активно в комисии по подготовка на доклади за акредитация и следакредитационен контрол, провеждане на държавни изпити, кандидатстудентски прием в ОКС „магистър“.

5.2. Научна и научно-приложна дейност

Гл. ас. д-р Жанета Цонева участва като член на екипите в 10 вътрешноуниверситетски научно-изследователски проекти. Тематичната насоченост е свързана с проучване на актуални проблеми в областта на обучението и практиката на социалните дейности: прилагане на компетентностен модел при подготовка на специалисти в областта на социалната работа; проблемно ориентирано обучение; супервизия и поддържащи обучения на помагащите специалисти; интегрирани подходи

в подкрепа на лица с психични увреждания; социални услуги, ориентирани към ранното детско развитие; социална работа в образователните институции.

Тя участва и в проект по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж" „Иновативно образование в хуманитарни и социални науки чрез цифрова трансформация и модернизация на учебните програми във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий", Софийски университет „Св. Климент Охридски", Югозападен университет „Неофит Рилски" и Техническият университет в Габрово в партньорство с чуждестранни университети от Гърция, Полша и Румъния" като преподавател за разработване на лекционен курс и дигитални ресурси за дисциплина „Интелектуалната собственост в социалната сфера".

6. Приноси (научни, научно-приложни, приложни).

Приносите има научно практически характер.

- Предложен е комплексен модел на консултиране и е обоснована неговата роля и приложение в различни области на помагащите професии.
- Базирайки се на концептуален обзор и критичен анализ на основни теоретични подходи, модели и видове консултиране, са очертани ролите и функциите на консултанта и спецификата на професионалното взаимодействие в различни области.
- Въз основа на теоретичен анализ и резултати от проучвания са изведени ключови компетентности и техники за ефективно консултиране и значението им за обучението и практиката на специалистите от помагащите професии, вкл. и социалната работа.
- Представена е многоизмерната същност на социалните иновации и е обосновано приложението им в различни области на социалната работа.
- Разработена е компетентностна рамка на „резилианс подхода" за приложение в социалната работа със семейства на деца в риск.
- Въз основа на сравнителен анализ на модели на социална работа с деца в риск в страни от Европейския съюз, са изведени добри практики по отношение превенция, семейно-ориентирана подкрепа и интеграция на социалните услуги и са формулирани препоръки за приложението им в България,
- Обосновани са предложения за подобряване и осъвременяване обучението по социална работа чрез въвеждане на компетентностния подход и интегриране на новите технологии.
- Разработените учебник „Социални компетентности" и помагало „Развитие на социални компетентности в социалната работа с деца в риск" съчетават теоретични обзори и анализи, и практически задачи и тестове за обучението по развитие на социални компетентности. Те са ценно ръководство за базисна подготовка на студенти по социалната работа и продължаващо обучение на социални работници.

7. Оценка на личния принос на кандидата.

Научните и научно-приложните приноси безспорно са лично дело на кандидата. От представените научни трудове само 3 са в съавторство, а в останалите кандидатът е самостоятелен автор.

Анализът на научно-изследователската, научно-приложната и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Жанета Цонева показва синхрон и последователност.

8. Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на гл. асистент д-р Жанета Ценова: да продължи и задълбочи своите проучвания относно приложението на високите технологии в обучението и практиката в областта на социалните дейности; да разшири участието си в национални и международни научни проекти; да публикува резултати от проучванията си в специализирани научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

9. Лични впечатления

Не познавам лично кандидата, но искам да подчертая , че комплектът с документи и материали за участие в конкурса е подготвен много прецизно в техническо и съдържателно отношение, което показва професионализъм, отговорност и сериозно отношение към конкурса. С цялостната си многостранна учебно-преподавателска и научно изследователска дейност тя има значим принос за развитието на специалност Социални дейности в ТУ-Габрово.

10. Заключение:

След анализа на представените за конкурса материали и научни трудове, въз основа на тяхната значимост и очертаните научно-приложни приноси, цялостната учебно-педагогическа дейност, потвърждавам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Технически университет – Габрово за заемане от кандидата на академичната длъжност ” Доцент““ по ПН 3.4. Социални дейности .

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. д-р Жанета Николаева Цонева да бъде избрана за „доцент” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление 3.4.Социални дейности, специалност -„Консултиране и компетентност за социална работа“.

28.10. 2026 г. Рецензент:
гр. Благоевград Проф. д-р Васка Станчева-Попкостадинова